

SuPer koulunkäynnin- ohjaajien asialla

SUPER

Johdanto

Koulunkäynninohjaajien määrä SuPerin jäsenistössä kasvaa. Koulunkäynninohjaajan työ edellyttää taitoa kohdata erilaisuutta, edistää suvaitsevaisuutta, tunnistaa ongelmatilanteita ja toimia ennaltaehkäisevästi. Työtä tehdään jatkuvassa vuorovaikutuksessa oppilaiden ja pedagogisessa vastuussa olevan opettajan kanssa.

Koulunkäynninohjaajan kelpoisuusehtona on usein sosiaali- ja terveysalan perustutkinto, lähihoitaja tai kasvatusta ja ohjausalan perustutkinto tai ammattitutkinto, koulunkäynninohjaaja (ent. koulunkäynnin aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaaja). Koulunkäynninohjaajan työnkuva on entistä haastavampi, ja koulumaailmassa koulunkäynninohjaajat (lähihoitajat) ovat usein kouluterveydenhoitajan lisäksi ainoita, joilla on terveydenhuollon osaamista. Erityisesti tämä korostuu työskennellessä vaikeasti vammaisten oppilaiden kanssa.

KOULUNKÄYNNINOHJAAJA MONESSA MUKANA

Koulunkäynninohjaajat työskentelevät erilaisissa kouluissa ja oppilaitoksissa. Työnkuvat ja tehtävät määräytyvät luokan ja oppilaiden tarpeista käsin, ja ne voivat vaihdella huomattavasti samankin koulun sisällä. Koulujen ja oppilaitosten sisällä toimii erilaisia pienryhmiä erityisen tuen tarvisijoille. Yleisopetuksen ja ammatillisen opetuksen luokkaan on integroitu opiskelijoita, joilla on jotain erityisiä tarpeita vamman/vammaisuuden tai muun syyn vuoksi. Koulunkäynninohjaajan lähiesimies on pääsääntöisesti rehtori, joka jakaa ohjaajaresurssin koulun sisällä. Osana moniammatillista työryhmää opettaja ja koulunkäynninohjaaja määrittelevät oppilaiden tuen tarpeen ja toimintamallit.

Koulunkäynninohjaaja voi työskennellä yleisopetuksessa useammassa luokassa oppilaiden tuen tarpeen ja tilanteen mukaan. Yleensä tarvetta on matematiikan ja kielten tunneilla. Joskus oppilas voi tarvita kertaus- tai lukuapua myös reaaliaineissa. Koulunkäynninohjaajan onkin tärkeää hallita myös peruskoulun oppiaineet aluokilta yläkouluun asti. Koulunkäynninohjaajan on mahdollista käyttää erityisosaamistaan esimerkiksi käsityö- tai kuvaamataidon tunneilla.

Esi- ja alkuopetuksessa oppilaat tarvitsevat jatkuvaa huomiota ja koulunkäynninohjaaja voi joutua ohjaamaan oppilaita erilaisten luokkatilanteiden lisäksi perustoiminnoissa, kuten hygienian ylläpitämisessä, pukemisessa, ruokailussa sekä siirtymissä eri tilanteiden ja tilojen välillä. Oppilaiden varttuessa työn pääpaino siirtyy enemmän yksilölliseen ohjaukseen eri oppiaineissa ja sosiaalisissa tilanteissa esiintyvät ongelmat muuttuvat. Tiedonsiirto ja tiedon jakaminen ovat välttämättömiä oppilaan turvallisen arjen sujumiseksi. Lukujärjestykseen tulee varata yhteistä aikaa työnsuunnittelulle ja palavereille.

Yhteistyön täytyy olla toimivaa myös muihin lasten kanssa työskenteleviin ammattilaisiin, kuten toimintaterapeuttiin, puheterapeuttiin tai kuraattoriin. Koulunkäynninohjaajan osallistumisesta vanhempainiltoihin, -vartteihin ja hojks (henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma) -palavereihin osana koulunkäynninohjaajan työtehtäviä tulee sopia etukäteen koulukohtaisesti.

Koulunkäynninohjaajan työhön kuuluvat myös erilaisten opetusmateriaalien valmistaminen, välituntivalvonnat, yleisestä järjestyksestä huolehtiminen, varaston ylläpito sekä muut koulukohtaisesti sovitut tehtävät. Työ vaatii taitoa ohjata kulttuuritaustaltaan erilaisia oppilaita. Koulunkäynninohjaajan työhön voi kuulua myös opettajan sijaisena toimiminen. Tällöin koulunkäynninohjaajan tulee olla omasta työstä työlomalla ja palkkaus tarkistetaan erikseen.

Koulunkäynninohjaaja osallistuu koulun välituntivalvontoihin, mutta kuitenkin niin, että ulkona on yhtä aikaa valvontavastuussa oleva opettaja. Koulunkäynninohjaaja valvoo oppilaita heidän ruokaillessaan, sekä toimii sovittaessa esimerkkiruokailijana. Tukea tarvitsevien nuorten ammatillisessa opetuksessa koulunkäynninohjaajan työ on pääsääntöisesti ohjaamista ja avustamista. Sovittaessa koulunkäynninohjaaja voi osallistua myös oppilasvalintojen ja lukukausisuunnitelmien tekemiseen. Joissakin oppilaitoksissa koulunkäynninohjaajat ovat suorittaneet saman ammatillisen perustutkinnon kuin opiskelijat, muun koulutuksensa lisäksi.

Kun koulunkäynninohjaaja työskentelee ammatillisen oppilaitoksen valmentavassa ja kuntouttavassa opetuksessa ja ohjauksessa, hän toimii vaihtelevissa ryhmissä. Päivittäisistä työtehtävistä ja ryhmästä sovitaan yhdessä opettajien kanssa.

Ohjaaja avustaa ja ohjaa opiskelijoita oppitunneilla, työssäoppimisessa sekä asumisvalmennuksessa. Hän tukee opiskelijoiden kasvua ja aikuistumista sekä avustaa opiskelijoita näiden taitotason mukaisesti. Ohjaaja tukee myös opiskelijan integroitumista yhteiskuntaan tasavertaisena jäsenenä.

AAMU- JA ILTAPÄIVÄHOITO

Useissa kouluissa koulunkäynninohjaajat toimivat aamu- ja iltapäiväkerho-ohjaajina vastuullisena aikuisena. Näin kouluissa on saatu lisää tunteja koulunkäynninohjaajien työpäivään ja vammaispalvelulain mukaiseen kuntouttavaan aamu- ja iltapäivätoimintaan.

AMMATILLISEN EDUNVALVONNAN KEHITTÄMISEN KOHTEET

Kelpoisuus

Kelpoisuusehtojen täyttyessä koulunkäynninohjaajan työssä voi toimia koulunkäynninohjaaja, lastenohjaaja, koulunkäyntiavustaja, nuoriso- ja vapaa-ajanohjaaja, lähihoitaja, sosionomi, kehitysvammaohjaaja tai lastenhoitajan koulutuksen suorittanut henkilö.

Kelpoisuusehdot tulee säätää työnkuvaa vastaavaksi.

Kelpoisuusehdoista päättää työnantaja.

Henkilöstömitoitus

Työturvallisuuslain (2002/738, 13 §) mukaan työn suunnittelussa ja mitoituksessa on otettava huomioon työntekijöiden fyysiset ja henkiset edellytykset, jotta työn kuormitus-tekijöistä työntekijän turvallisuudelle tai terveydelle aiheutuvaa haittaa tai vaaraa voidaan välttää tai vähentää.

Nimikkeet

Tässä oppaassa käsiteltyä ammattiryhmää kuvaa parhaiten nimike koulunkäynninohjaaja. Avustaja-nimike ei kuvaa ko. ammattiryhmän työtä eikä arvostusta.

Koulunkäynninohjaajan työ on usein hyvin itsenäistä ohjaamista ja opettamista.

Hän on tasavertainen työntekijä työyhteisössä.

Täydennyskoulutus

Täydennyskoulutuksen tarve on laaja-alaisen työnkuvan vuoksi huomattava ammattitaidon ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi. Täydennyskoulutus tulee nostaa esiin vuosittaisessa kehityskeskustelussa esimiehen kanssa.

LÄÄKEHOITO

Kun koululaisella ilmenee lääkehoitoa vaativa sairaus tai kun kouluun on tulossa säännöllistä lääkehoitoa tarvitseva lapsi, joka ei itse pysty huolehtimaan lääkityksestään, huoltajien ja terveys- ja opetustoimen on yhdessä huolehdittava siitä, että lääkehoidon toteuttamisesta koulupäivän aikana sovitaan

Sovittaviin asioihin kuuluvat esimerkiksi lääkityksen toteuttaja sekä tämän varahenkilö ja heidän tarvitsemansa perehdytys, lääkityksen toteutus (kuten annosmäärät ja -ajat), erityistilanteisiin varautuminen, ensiapukäytännöt sekä työnjako ja kirjaaminen koulun toimijoiden, vanhempien ja lapsen kesken. Koulutuksesta vastaavat tahot kunnassa varmistavat, että lapsen tarvitsema lääkehoito koulussa toteutuu ja lääkehoitoon osallistuvia henkilöitä on saatavilla koko toiminta-ajan.

TYÖTÄ OHJAAVAA LAINSÄÄDÄNTÖÄ JA OHJEISTUKSIA

Perusopetuslaki 628/1998/1136/2003, 246/2015
Laki ammatillisesta koulutuksesta 531/2017
Työsopimuslaki 26.1.2001/55
Työaikalaki 9.8.1996/605
Vuosilomalaki 18.3.2005/162
Työturvallisuuslaki 23.8.2002/738
Laki yksityisydensuojasta työelämässä 13.8.2004/759
Vammaispalvelulaki 380/1987
Sosiaalihuoltolaki 30.12.2014/1301
Tietosuojalaki 2018/1050
Laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta 21.5.1999/621
Laki ja asetus terveydenhuollon ammattihenkilöistä 559/1994, 564/1994
Turvallinen lääkehoito : Opas lääkehoitosuunnitelman laatimiseen.
Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2021:6.
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-8682-4>

TÄRKEITÄ VERKKOSIVUSTOJA

Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer	superliitto.fi
Opetushallitus	oph.fi
Valtion säädöstietopankki	finlex.fi
Työsuojeluhallinto	tyosuojelu.fi
Sosiaali- ja terveysministeriö	stm.fi
Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto	valvira.fi
Erilaisten oppijoiden liitto	eoliitto.fi

SuPer koulunkäynninohjaajien asialla

Ammatillisen edunvalvonnan yksikkö
Helsinki 11/2023, Teksti ja kuvat copyright © SuPer ry
www.superliitto.fi

TYÖTÄ LÄHELLÄ IHMISTÄ

SuPer on Suomen suurin sosiaali- ja terveysalan sekä kasvatusalan toisen asteen tutkinnon suorittaneiden ja aloille opiskelevien ammattiliitto.

SUOMEN LÄHI- JA PERUSHOITAJALIITTO SUPER RY

www.superliitto.fi

www.superlehti.fi

Ovatko jäsentietosi ajan tasalla? Voit tarkistaa ne helposti jäseni-
vuiltä. Kirjautu osoitteessa www.superliitto.fi

SUPER